

İstanbul Sanayi Odası

Sanayide Etkili Elektrik Tedariki Semineri

Av. Değer BODEN AKALIN

17 Mayıs 2024

Sunum Akışı

- Elektrik Tedariğinde Tarafların Nitelikleri
- Elektrik Tedarik Sözleşmeleri
- Öngörülebilirlik, Süreklilik ve Kesintisizlik
- Mücbir Sebep ve Basiretli Tacir Hükümleri
- TBK m. 138: Sözleşmenin Uyarlanması
- 5(1)(h) Hükmü
- Teminat Mekanizmaları
- Toplayıcılık ve Depolama Faaliyetleri
- Yeşil Elektrik
- AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması

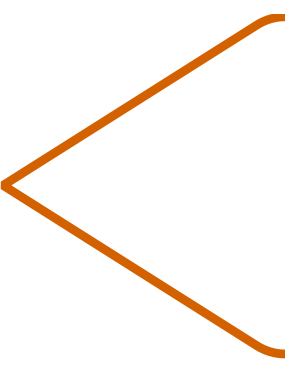

Tüketici ve Tedarikçi Tanımları

- **Tüketici:** Elektriği kendi kullanımı için alan kişidir.
- **Serbest Tüketici:** Elektrik tüketimi yıllık 950 kWh ve üstü olan elektrik tüketicilerini veya iletim sistemine doğrudan bağlı olan elektrik tüketicilerini veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi, ifade eder.
 - **Tüketimi Düşük Serbest Tüketici:** Yıllık elektrik enerjisi tüketimi 100.000 kWh'tan düşük olan serbest tüketiciyi ifade etmektedir.
- **Serbest Olmayan Tüketici:** Elektrik tüketimi yıllık 950 kWh'tan az olduğu için elektrik enerjisi ve/veya kapasite alımlarını sadece, bölgesinde bulunduğu görevli tedarik şirketinden yapabilen gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder.
- **Tedarikçi:** Elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan üretim şirketleri ile tedarik lisansına sahip şirketleri ifade etmektedir.

Elektrik Tedarik Sözleşmeleri (İkili Anlaşmalar)

- **Elektrik Tedarik Sözleşmesi:**
 - Tüketici, tesislerindeki faaliyetlerini yürütmek için ihtiyacı olan elektriği Tedarikçi'den satın almayı ve Tedarikçi de bu elektriği Tüketici'ye satmayı istemektedir.
 - Tüketici, Tedarikçi tarafından sağlanacak elektrik karşılığında, üzerinde anlaşmış oldukları bedeli ödeyecektir.
- Bu sözleşmede Tedarikçi'nin Tüketici'yi ticari seçenekler ve olası riskler hakkında **bilgilendirmesi** gerekmektedir.

Elektrik Tedarik Sözleşmeleri

- Tüketimi Düşük Serbest Tüketiciler ile Tedarikçiler arasında akdedilecek ikili anlaşmalara uygulanacak usul ve esaslar Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nde ("**Yönetmelik**") düzenlenmiştir.
- İkili anlaşmalar yazılı veya mesafeli olarak kurulabilmektedir.
- İkili anlaşma hükümleri ilgili mevzuata aykırı hükümler içeriyor ise geçersiz sayılmaktadır.
- Tedarikçi, Tüketimi Düşük Serbest Tüketiciler'e **belirli süreli (en fazla 3 yıl)** ya da **belirsiz süreli** ikili anlaşma önerebilmektedir.
- Yönetmelik'te ikili anlaşma kapsamındaki hususlara ilişkin **cayma hakkı, anlaşma hükümlerinde değişiklik yapma, haklı fesih sebepleri, belirli süreli anlaşmanın süre bitiminde sona ermesi ve yenilenmesi, ceza koşulu/cayma bedeli, güvence bedeli** gibi hükümler düzenlenmiştir.

Tüketimi Düşük Serbest Tüketici'yi Koruyan Hükümler:

- **Yönetmelik m. 13(1): Cayma Hakkı**

"Tüketimi Düşük Serbest Tüketici, ikili anlaşmanın kurulduğu ya da yenilendiği tarihten itibaren 14 gün içerisinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cayma bedeli ödemeksizin telefonla, e-postayla veya yazılı olarak bildirim yapmak suretiyle anlaşmadan cayma hakkına sahiptir."

- **Yönetmelik m. 15(1): İkili Anlaşma Hükümlerinde Değişiklik Yapma**

"Belirli süreli ikili anlaşmalarda anlaşma süresince anlaşma ve eklerinde tüketici aleyhine değişiklik yapılamaz."

Tüketimi Düşük Serbest Tüketici'yi Koruyan Hükümler:

- **Yönetmelik m. 16(3): Haklı Fesih Sebepleri**

"Tüketimi Düşük Serbest Tüketici belirsiz süreli ikili anlaşmayı herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cayma bedeli ve/veya ceza koşulu ödemeksizin istediği zaman feshedebilir."

- **Yönetmelik m. 20(1): Ceza Koşulu/Cayma Bedeli**

"Belirli süreli ikili anlaşmada tedarikçi ya da tüketimi düşük serbest tüketici aleyhine ceza koşulu ancak haksız fesih işlemleri için kararlaştırılabilir. Haksız fesih, haklı bir sebebe dayanmaksızın yapılan fesihtir."

Bir Tüketici Ne İster?

SÜREKLİLİK & KESİNTİSİZLİK

- Bir sürekli edimli sözleşme türü olan ikili anlaşmalarda devamlılık esastır.
- Tedarikçi, enerjiyi sürekli bulundurma yükümlülüğü altındadır.
- Enerji sözleşmelerinde ilişkinin doğasına uygun olarak son kullanıcının, edimin sürekli hazır bulundurmasını talep etme hakkı doğmaktadır.
- Diğer yandan, son kullanıcıya gelmeden, sağlayıcı işletmeler arasında da enerjiyi sürekli hazır bulundurma yükümlülüğü büyük önem taşımaktadır.

ÖNGÖRÜLEBİLİRLİK

- Elektrik fiyatlarının artma riskinden korunmak ve öngörülebilir bir tedarik ilişkisi sürdürülebilmek, bir elektrik tüketicisi için oldukça önemlidir.
- Tedarikçi ile sözleşme yapılmadan önce, bir fiyat projeksiyonu yapılmalıdır.

MÜCBİR SEBEP

- Kesintisiz ve sürekli bir elektrik tedariki için, tüketicilerin Tedarikçi ile yapacakları sözleşmelerde mücbir sebep hallerini iyi müzakere etmeleri gerekmektedir.

BASİRETLİ TACİR

- Tacirlerin, ticari hayatın olağan akışı gereği, basiretli bir iş insanı gibi davranması ve geleceği düşünerek sözleşme düzenlenmesi gerekmektedir.
- Tüketimi Düşük Serbest Tüketiciler her ne kadar tacir olsa da, Yönetmelik'teki koruyucu hükümlerle ikili anlaşmalardan doğan risklerden korunmaktadır.

UYARLAMA TALEBİ

- **TBK m. 138: Aşırı İfa Güçlüğü**

Sözleşmenin taraflarının aşırı ifa güçlüğüne dayalı olarak sözleşmenin yeni koşullara uyarlanmasını istemesini sağlar.

- **Yönetmelik m. 15: İkili Anlaşma Hükümlerinde Değişiklik Yapma (EK-3)**

Özel uyarılama hükmüdür. Tüketimi Düşük Serbest Tüketicinin ikili anlaşmayı uyarlamasını sağlar.

İKİLİ ANLAŞMA DEĞİŞİKLİK BİLDİRİMİ

Tedarikçinin ;
Adı/unvanı
Adresi
Mersis numarası
Vergi Kimlik Numarası
Lisans Numarası
Tüketici Hizmetleri Merkezlerinin
Telefon ve Faks Numarası
İnternet ve Elektronik Posta Adresi

Tüketici Ad Soyad / Ünvan
.....

Kullanım Yeri Adresi
.....

Değişiklik önerilen madde numara ve
mevcut metni/metinleri

Değişiklik önerilen madde numara ve
değişiklik işlenmiş metin/metinleri

İkili Anlaşma Aktif Enerji Bedeli	Mevcut aktif enerji bedeli	Değişiklik sonrası aktif enerji bedeli

Değişikliğin Yürürlüğe Girme Tarihi

Tahsilatında Aracılık Edilen Bedeller

- Dağıtım bedeli (Açıklama Yapılacak)
- Enerji Fonu (Açıklama Yapılacak)
- Trt Payı (Açıklama Yapılacak)
- Tüketim vergisi (Açıklama Yapılacak)
- KDV (Açıklama Yapılacak)

İkili Anlaşma Süresi

İkili Anlaşma Başlama Tarihi İkili Anlaşma Başlama Tarihi,...../...../.....

İkili Anlaşma Sonlanma Tarihi İkili Anlaşma Sonlama Tarihi,...../...../.....

Tarih :

Şirket Yetkilisinin Adı Soyadı

Unvanı

(İmza)

Yargı Kararları

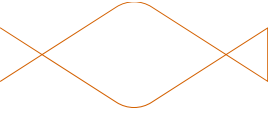
- [...] “Somut olayda davacı 1/7/2016 tarihinde başlayan sözleşmede belirlenen enerji birim fiyatını 21/1/2017 tarihinde arttırmış, 21/4/2017 tarihinde ise yeniden fiyat artışı talebinde bulunmuş, artışa gerekçe olarak elektrik piyasasında yaşanan olumsuzlukları göstermiş ise de, davalının kısa sürelerle fiyat artışları yapması, 6098 sayılı TBK’nun 138. maddesine göre açtığı bir uyarılama davasının bulunmaması, 3/9/2018 tarihli bilirkişi raporu ile aynı heyet tarafından düzenlenen ek raporda davalının uyarılama savunmasına ilişkin yapılan açıklamalar dikkate alındığında davalının sözleşmeye aykırı olarak fiyat artışı yapması nedeniyle davacının 21/4/2017 tarihli yeni fiyat teklifini kabul etmeyerek sözleşmenin 12. ayı olan Haziran 2017 dönemi için 3.bir şirketten tedarik etmek zorunda kaldığı elektrik bedelinden kaynaklanan zarardan davalının **[Tedarikçi'nin]** sorumlu olduğu dosya kapsamı ile sabittir.” [...]

(Bursa BAM 7HD, 24.02.2021, 1637/346)

- [...] “TTK. 18/1. maddesinde A.Ş.lerin tacir oldukları açıklanmıştır. Aynı Yasanın 20/II maddesinde de her tacirin ticaretine ait faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir. Basiretli bir iş adamı gibi davranma yükümü aslında objektif bir özen ölçüsü getirmekte ve tacirin ticari işletmesiyle ilgili faaliyetlerinde, kendi yetenek ve imkanlarına göre ondan beklenebilecek özeni değil aynı ticaret dalında faaliyet gösteren tedbirli, öngörülü bir tacirden beklenen özeni göstermesinin gerekli olduğu kabul edilmektedir. Gerekli tedbirleri almadan sözleşme yapan ve borç altına giren tacirin alabileceği tedbirlerle önliyebileceği bir imkansızlığa dayanması kabul edilebilecek bir durum değildir.” [...]

YHGK, E. 2003/13-332, K. 2003/340, T. 7.5.2003

TOPLAYICILIK FAALİYETLERİ

- Toplayıcılık, toplayıcı tarafından bir veya birden fazla şebeke kullanıcısının tüketim ve/veya üretimlerinin birleştirilerek işletilmesi kapsamında gerçekleştirilen piyasa faaliyetini, ifade etmektedir.
- EPDK tarafından dağıtık üretim santrallerinin bir araya getirilmesi ve tüketicilerin talep tarafı olarak elektrik piyasasına katılımlarının sağlanması amacıyla toplayıcılık faaliyetine ilişkin iş ve işlemlerin genel çerçevesinin oluşturulduğu Elektrik Piyasasında Toplayıcılık Faaliyeti Yönetmeliği Taslağı oluşturulmuştur.

DEPOLAMA FAALİYETLERİ

- Tüketiciler tarafından, ilgili şebeke işletmecisi tarafından uygun bağlantı görüşü verilmesi, kurulu gücünün ilgili tüketim tesisinin bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücünü aşmaması ve aynı ölçüm noktasında olması kaydıyla elektrik depolama tesisi kurulabilmektedir.
- Ayrıca, çağrı mektubu alan ve ihtiyaç fazlası enerji için aylık mahsuplaşma yapılan lisanssız elektrik üretim tesislerinde de elektrik depolama tesisi kurulabilmektedir.

KENDİ ELEKTRİĞİNİZİ KENDİNİZ ÜRETMEK İSTEMEZ MİSİNİZ?

- Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nin **5(1)(h)** maddesi uyarınca Belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sanayi tesisleri ve tarımsal sulama amaçlı tesisler tarafından bağlantı anlaşmasındaki sözleşme dayalı üretim tesisi, gücünün iki katı ve diğer kişiler bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla, tüketim tesisi ile aynı ya da farklı ölçüm noktasında kurulan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri önlisans ve lisans alma ile şirket kurma yükümlülüğünden muaf olarak kurulabilmektedir.
- İhtiyaç fazlası elektriğin bedel karşılığı YEKDEM'e satılabilmesi için, 5(1)(ç) kapsamında olan iletim veya dağıtım sistemine enerji vermeyen ana öztüketim tesisinin de kurulmuş olması ve 5(1)(h) kapsamında kurulan tesisle beraber çalışır halde olması gerekmektedir.

I Sayılı Cetvel	
Yenilenebilir Enerji Kaynağına Dayalı Üretim Tesis Tipi	Uygulanacak Fiyatlar
a. Hidroelektrik üretim tesisi	7,3 (ABD Doları cent/kWh)
b. Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisi	7,3 (ABD Doları cent/kWh)
c. Jeotermal enerjisine dayalı üretim tesisi	10,5 (ABD Doları cent/kWh)
ç. Biyokütleyle dayalı üretim tesisi (çöp gazı dâhil)	13,3 (ABD Doları cent/kWh)
d. Güneş enerjisine dayalı üretim tesisi	13,3 (ABD Doları cent/kWh)
e. 10/5/2019 tarihinden itibaren bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanılan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim faaliyeti kapsamındaki tesisler	EPDK tarafından TL kuruş/kWh olarak ilan edilen kendi abone grubuna ait perakende tek zamanlı aktif enerji bedeli

- İhtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisini iletim veya dağıtım sistemine vermeniz halinde Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un I sayılı Cetveldeki fiyatlardan on yıl süre ile faydalanabilirsiniz.

Yeşil Tarife

Nedir?

- Yeşil Tarife ("YETA"); EPDK bir uygulaması ve elektrik faturalarında uygulanan gönüllülük esasına dayalı bir tarifedir.
- Bu tarifeyi kullanan tüketiciler, kullandıkları elektriği güneş enerjisi, rüzgar enerjisi, hidroelektrik enerji, jeotermal, biokütle gibi temiz kaynaklardan sağlamaktadır ve faturalarında, kullandıkları elektriğin temiz kaynaklardan üretildiğini gösteren bir işaret yer almaktadır.
- YETA kapsamında yeşil enerji kullanmak için, tüketicilerin kendi bölgelerinde faaliyette olan tedarik şirketlerinden, yenilenebilir kaynaklardan elektrik temin etme taleplerini yazılı olarak görevli tedarik şirketine iletmesi gerekmektedir.
- Talepte bulunulan tarihe ait dönemin sonundaki endeks tespitleriyle, çıkarılacak faturayı takip eden ilk fatura döneminde tarife değişikliği gerçekleşmektedir. Bir yıl içinde en fazla iki defa geçiş talebinde bulunulabilir.
- YETA'ya geçiş yapan tüketiciler EPDK tarafından belirlenen tarife bedeli üzerinden faturalandırılmaktadır.

Yeşil Tarife

Nasıl Sağlanıyor?

- Tüketicilere, kullandıkları enerjinin yenilenebilir enerji kaynaklarından üretildiğinin güvenilir ve şeffaf bir şekilde kanıtlanabilmesi; yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretiminin sertifikasyonunu sağlayan Elektrik Piyasasında Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti Belgesi Yönetmeliği'nin ("**YEK-G Yönetmeliği**") yürürlüğe girmesi ile sağlanmıştır.
- Elektrik tüketiminde YEK-G Yönetmeliği'nin devreye girmesiyle verilen YEK-G belgesi bir sertifika teşkil ediyor.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen enerjinin kullanılması amacıyla hayata geçirilen, **tüketilen elektriğin yenilenebilir kaynaklardan üretildiğini gösteren YETA ve YEK-G uygulamaları** ile aynı zamanda; Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması'ndaki ("**YEKDEM**") öngörülemez yüksek maliyetlerin önüne geçilmekte ve yenilenebilir enerji kaynaklarından üretim yapan şirketlere destek olunmaktadır.

AB Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması'na Uyum

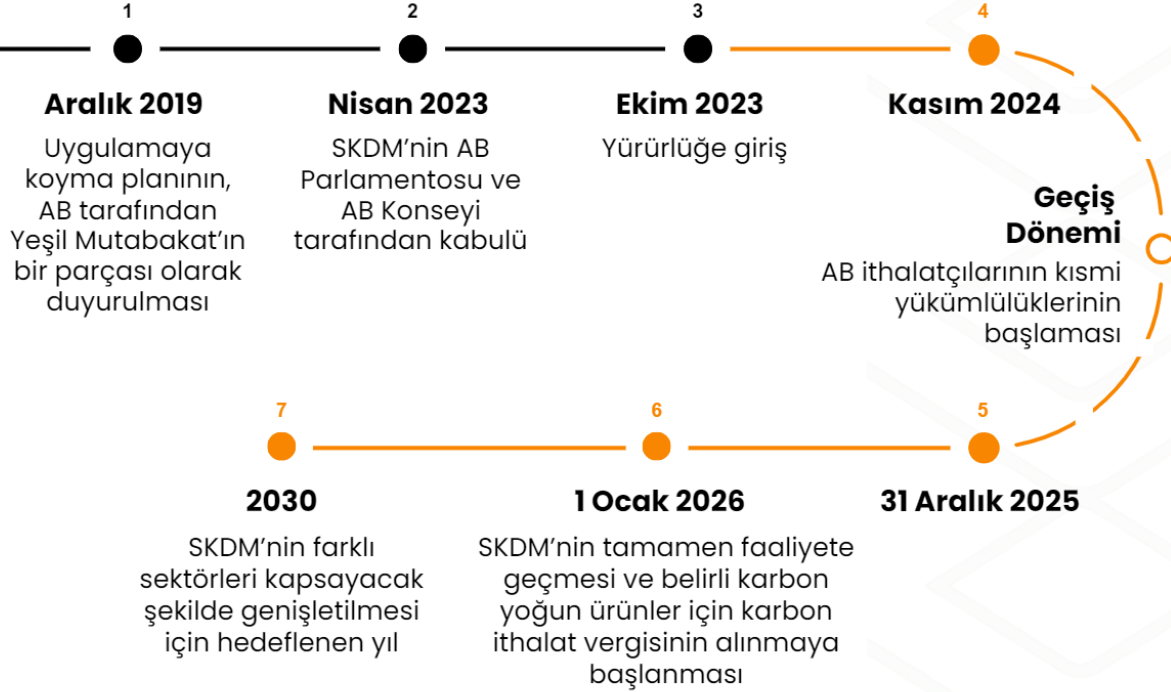
Neden  nemli?

- Avrupa Birlięi'ndeki karbon salınımını azaltmaya yönelik kapsamlı bir düzenleme olan Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması ("**SKDM**"), AB için adeta **yeni bir ithalat rejimi**  ng rmektedir.
- Bu mekanizmanın  z , AB'ye ithal edilen belirli sektörlerden ürünlerin karbon yoğunluğuna göre vergilendirilmesidir. Buna göre, Türk ihracatçıların 2026'ya kadar olan geçiş döneminde yeşil dönüşüm için hazırlıklarını hızlandırmaları gerekmektedir.

Hangi Sektörler Etkilenecek?

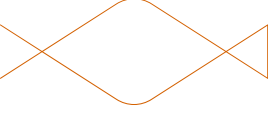
- Etkilenecek sektörler **imento, elektrik, gübre, alüminyum, demir-elik** ve **hidrojen** olarak 6 adet belirlenmiştir. Türkiye'deki sayılan karbon-yoğun sektörler bu düzenlemeden doğrudan etkilenecektir. İlerleyen yıllarda **polimer, plastik, kağıt ve seramik** sektörlerinin de SKDM kapsamına girmesi planlanmaktadır.

Zaman Çizelgesi

Ne Zaman Uygulanacak?

- SKDM'nin uygulama takvimi için kararlaştırılan **Geçiş Dönemi 1 Ekim 2023 tarihinde başlamıştır**. İki sene olarak öngörülen sürecin, 31 Aralık 2025'e kadar sürmesi kararlaştırılmıştır. Bu süreç, SKDM'nin uygulama esaslarının oturtulması ve iyileştirilmesine yönelik aksayan noktaların belirlenmesi amacıyla kullanılacaktır.
- **Asıl uygulama dönemi ise 1 Ocak 2026'da başlayacak** ve bu tarihten itibaren ithal edilen ürünlerin karbon yoğunluğuna göre vergilendirilmesi gibi mali yükümlülükler doğacaktır. Bu süreçte, Türk şirketlerinin SKDM'ye uyum sağlamak için gerekli adımları atması önemlidir.

Nasıl Hazırlanmalı?

- SKDM'ye uyum, Türk şirketlerinin önümüzdeki yıllarda AB pazarında rekabet avantajı elde etmesi ve tedarik zincirlerindeki yerlerini kaybetmemesi için önemlidir.
- Türk şirketleri, SKDM'ye uyum hazırlıkları için öncelikle Geçiş Dönemi ve sonrası için stratejik planlamalar yapmalıdır. Bu kapsamda **enerji verimliliğini artırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yapmak** gibi stratejiler geliştirmelidir. Özellikle 2025 ve sonraki yılların **finansal projeksiyonları karbon izleme ve raporlama süreçleri** planlanarak gerçekleştirilmelidir.
- Ayrıca, üretim süreçlerinde **karbon salınımını azaltan yenilikçi çözümler** aramak ve **sürdürülebilirlik odaklı üretim modellerini** benimsemek de önemlidir.

Yeşil Mutabakat Uyum Projelerinde Danışmanlık Hizmetlerine Destek

23 Şubat 2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat Destekleri Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanı Kararı ("**Karar**") ile, **şirketlerin Yeşil Mutabakata Uyum Projeleri için alacakları danışmanlık hizmeti giderlerinin Ticaret Bakanlığı tarafından destekleneceği ilan edilmiştir.**

Karar'ın 5'inci maddesi, Yeşil Mutabakat'a Uyum Projeleri'nde yer alan danışmanlık hizmetlerinin devlet tarafından desteklenmesine ilişkin önemli bir düzenleme öngörmektedir. **Buna göre, Ticaret Bakanlığı şirketlerin Yeşil Mutabakat'a Uyum Projeleri için alacakları danışmanlık hizmeti giderlerinin %50'sini ve toplamda 10 Milyon Türk Lirasına kadar olan tutarları 5 yıl boyunca destekleyecektir.**

"Yeşil Mutabakat'a Uyum Projesi" Nedir?

İhracat Destekleri Hakkında Karar'da yapılan değişiklikle bu kavram, **"Avrupa Yeşil Mutabakatına uyum için şirketlerin ihtiyaç analizlerinin yapılmasını amaçlayan bir proje"** olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere, desteğe konu olabilecek proje tanımı oldukça geniş kapsamlıdır; örneğin, AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması hakkında alınan danışmanlık hizmetleri dahi bu projeye konu olabilecektir.

www.boden-law.com

+90 212 251 15 00

Levent Loft 1 Büyükdere Cad.
No:201 D:27 Levent / İstanbul

Bilgi ve randevu almak için

info@boden-law.com adresine

e-posta gönderebilirsiniz.